

Ärende: VN/11745/2019

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om miljöskadefond

Remissinstansens utlåtande

Kapitel 1 Bakgrund och beredning

-

Kapitel 2 Nuläge och bedömning av nuläget

-

Kapitel 3 Målsättningar

-

Kapitel 4 Förslagen och deras konsekvenser

-

Kapitel 5 Alternativa handlingsvägar

-

Kapitel 8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

-

Kapitel 10 Verkställighet och uppföljning

-

Kapitel 12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

-

Lagförslag och specialmotivering

1 kapitel Allmänna bestämmelser (1–5 §)

Natur och Miljö välkomnar regeringens proposition till miljöskadefond. Fonden skulle på en bredare skala trygga att miljöskador betalas av den ansvariga aktören, och minska sannolikheten att staten måste finansiera hanteringen av allvarliga miljöföroreningar. Fondens målsättningar och direktiv är i linje med miljörettsliga och kollektivt ansvar över miljön. Medel skulle betalas av aktörer som bedriver verksamhet med miljörisiker, och betalning skulle ske genom årliga miljöskadeavgifter eller genom miljöskadeavgifter av engångsnatur. Enligt förslaget skulle dessa obligatoriska betalningar inte öka företagets betalningsbörda från det nuvarande systemet, med miljöskadeförsäkringen och oljeskyddsfonden. Miljöskadeförsäkringen och oljeskyddsfonden är tänkta att upphöra och ersättas med miljöskadefonden, vilket förväntas underlätta finansieringen och hantering av miljöskador från tidigare. Att uppdatera finansieringssystemet är motiverat, för att försäkra verksamhetsutövaras miljöförpliktelser och minska statens ekonomiska intervention i hanteringen av miljöskador.

2 kapitel Miljöskadeavgift (6–12 §)

Natur och Miljö understöder tanken att företag ska bära ekonomiskt ansvar över sin miljöpåverkan och att hanteringen av miljöföroreningar inte ska falla i skattebetalarnas händer. Betalningarnas storlek styrs av risksannolikhet och sektor och vi noterar att märkbara problem framkommer i propositionens bilaga om klassificeringen av sektorer och tillhörande avgifter. Högsta avgiftsklassen (1) skulle stå på 30 000 € / år och vara inriktad för verksamhet inom malm- och mineralbrytning. Uppskattningsvis skulle 8 företag vara skyldiga att betala den här summan i nuläget. Beaktande gruvdriftens användning av miljögifter och sprängämnen och gruvnäringens oåterkalleliga inverkan i miljön kunde denna summa vara också högre. Mellan 2013 och 2021 måste staten finansiera 8 fall av hantering av allvarliga miljörisiker på grund av verksamhetsutövarnas insolvens, och summan av detta gick upp till cirka 153 miljoner euro. Av dessa 8 fall, var hälften företag inom malm- och mineralbrytning. Det är tydligt att verksamhet inom malm- och mineralbrytning sannolikt kan orsaka omfattande och kostsamma miljöskador, och ska därför ha en högre avgiftsskyldighet motsvarande de verkliga riskerna. Oljeraffinaderier och annan storskalig kemisk industri klassas ändå näst lägst till klass 4, med en årsavgift på endast 1200 euro. (Årsavgiften i den lägsta riskklassen är på en symbolisk nivå endast 200 euro). Vi ser att det finns goda skäl att se över nivån i alla klasser och höja dessa så att de motsvarar verkligheten. Samtidigt ser vi att klassificeringen sektorvis inte alltid ser ut att vara rättvis.

Enligt en sektorsvis granskning skulle avfallshantering stå för största sammanlagda inbetalning (580 000€), nästan 200 000 € mera per år än malm- och mineralbrytning (400 000€), metallindustri (400 000€) och kemisk industri (390 000€). I och med att avfallshandlingens syfte är att motarbeta miljöföroreningar- och skador, upplevs denna betalningsbörda som orättvis. Med högre kostnader kommer avfallshandlingens möjligheter att motarbeta miljöföroreningar minska, vilket skulle göra miljöskadefonden kontraproduktiv.

Enligt Natur och Miljö kunde avgiftsberäkningen med fördel bearbetas till mera realistisk och rättvis.

3 kapitel Ersättningar och understöd (13–23 §)

-

4 kapitel Miljöskadefondens förvaltning och ekonomi (24–31 §)

-

5 kapitel Rättelseförfarande och ändringssökande (32–34 §)

-

6 kapitel Särskilda bestämmelser (35–36 §)

-

7 kapitel Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser (37–40 §)

-

Övriga synpunkter på propositionen

Övriga kommentarer till propositionen

-

Sederholm Camilla
Natur och Miljö r.f